

Zeg je kust, dan zeg je vogels

Met onze kustlijn, de Waddenzee en de Zeeuwse Delta bezit Nederland het omvangrijkste duinlandschap en zandstrand van Europa, een zeldzaam en waardevol natuurgebied waar veel vogels van afhankelijk zijn. Vogelbescherming Nederland maakt zich op verschillende fronten sterk voor dit natuurgebied.

foto Hans van den Bos

Tabel 1 Aantallen broedparen duin- en kustvogels in Nederland voor de 23 geselecteerde doelsoorten met hierbij vermeld hun classificatie op de Rode Lijst. VN = uitgestorven, EB = Ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig. Verder wordt het aandeel van de soort dat in de kustzone broedt binnen geheel Nederland weergegeven en het aandeel van de soort dat broedt in de Natura 2000-gebieden.

SOORT	RODE LIJST	BROEDPAREN	%NL	%N2000
kleine zilverreiger	GE	13-31	56	?
lepelaar		850-1235	83	93
middelste zaagbek	GE	15-35	85	?
eidereend		5750-8750	100	99
blauwe kiekendief	GE	60-80	95	100
grauwe kiekendief	EB	0-1	13	13
kluut		6100-7500	84	85
griel	VN	0	0	0
bontbekplevier	KW	130-300	56	68
strandplevier	BE	170-210	69	93
bonte strandloper	VN	0-3	100	100
tureluur	GE	5600-7000	28	?
zwartkopmeeuw		100-670	55	82
lachstern	VN	0-1	100	100
grote stern	BE	14350-18500	100	100
visdief	KW	10300-12100	82	?
noordse stern		1580-1980	100	88
dwergstern	KW	340-435	80	99
velduil	EB	22-27	82	92
nachttegaal	KW	2800-3200	43	?
paapje	BE	70-100	14	29
tapuit	BE	300-400	50	73
grauwe klauwier	BE	0-1	1	77

Helaas gaat het niet goed met de natuur in ons kustgebied en met de vogels die daar leven. Vogels zijn een goede graadmeter voor de kwaliteit van hun omgeving. Op onze Nederlandse duinen en stranden is nauwelijks sprake van een natuurlijke situatie waar wind en water zorgen voor een dynamisch strand- en duinlandschap. De Nederlandse kust heeft de afgelopen 150 jaar behoorlijk aan kwaliteit ingeleverd. Zo zijn voor onze veiligheid de duinen verankerd en de stranden, van oorsprong rustige broedgebieden voor vogels, opgeofferd aan de recreatiedruk. Veel vogelsoorten die op de kust zijn aangewezen, staan daardoor onder druk. Van de 320 kilometer kust is inmiddels 95 procent onleefbaar geworden voor kustbroedvogels. Vogelbescherming Nederland heeft in 2008 een Beschermingsplan Duin- en Kustvogels uitgebracht. Hierin zijn 23 vogelsoorten die symbool staan voor het duin- en kustbiotoop geselecteerd. Het behoud van deze soorten is afhankelijk van het behoud van pionierbiotopen zoals stranden en eilanden (sterns, strandplevier, bontbekplevier en kluut), vochtige duinvalleien (blauwe kiekendief en paapje) en open duin (griel en tapuit). Van deze 23 soorten kustvogels worden er 15 in meer of mindere mate bedreigd (zie tabel 1). Twee soorten, griel en lachstern, zijn al uit ons land verdwenen als broedvogel. De verandering langs de Nederlandse kust heeft ook gevolgen voor trekvogels. Uit recente cijfers blijkt dat 40 procent van de trekvogels de afgelopen 30 jaar in aantal achteruit gegaan is. Dit geldt ook voor veel kustvogels.

Dit zijn schokkende cijfers. Zeker ook omdat Nederland vanwege de Waddenzee en de Zeeuwse Delta een internationale verantwoordelijkheid heeft als trekvogelgebied.

Het Beschermingsplan Duin- en Kustvogels heeft als belangrijkste boodschap ruimte voor natuurlijke ontwikkeling langs de kust. Meegroeien en meebewegen met het water waar dat kan, ruimte scheppen voor mensen en vogels waar dat nodig is. Door een betere zonering van recreatieve activiteiten kunnen natuur en recreatie beide bediend worden, zelfs op onze drukke stranden. Kolonies en hoogwatervluchtplaatsen dienen beter beschermd te worden. Herstel van natuurlijke schelpdierbanken, zoals beoogd in het Convenant Transitie Mosselvisserij, is voor het waddengebied van zeer groot belang.

De wijze waarop Vogelbescherming de kust natuurlijker wil maken is maar één ding. Ook een stevig wettelijk kader, zoals Natura 2000, is onontbeerlijk. Maar zonder draagvlak ben je nergens. Daarom is Vogelbescherming onlangs samen met BirdLife International een trekvogelcampagne gestart: 'Born to Travel'. De bescherming van de Oost-Atlantische trekroute is voor kustvogels het belangrijkste speerpunt van deze campagne. ♦

Voor meer informatie zie www.vogelbescherming.nl

Marieke Dijkman, Vogelbescherming Nederland
marieke.dijkman@vogelbescherming.nl